

Nieuw minimabeleid in Vlaardingen

1. Samenvatting

In deze notitie stellen wij voor om met het minimabeleid in Vlaardingen enerzijds burgers te stimuleren aan het werk te gaan en anderzijds burgers die dat niet kunnen of niet meer hoeven extra financieel te ondersteunen.

Werk heeft eerste prioriteit, en het re-integratiebeleid is en blijft daarvoor het instrument bij uitstek. Handhaving (o.a. instroombeperking en rechtmatigheid) en het nieuwe minimabeleid vormen, waar relevant, een extra stimulans om aan het werk te gaan.

We doen zo met een integraal pakket een groter beroep op de eigen verantwoordelijkheid van burgers om in het eigen onderhoud te voorzien.

Het bestaande budget voor minimabeleid is in 2012, net als in voorgaande jaren, € 2.351.821. In de voorgaande jaren werd dit budget echter fors overschreden. In 2012 moeten de uitgaven voor het minimabeleid weer worden teruggebracht tot het voornoemde budget.

We kennen in het minimabeleid voortaan nog maar drie soorten voorzieningen: 'algemene voorzieningen', een 'minima budget' en 'individuele aanvragen'. Onder de algemene voorzieningen vallen bijvoorbeeld de collectieve ziektekostenverzekering en het Sociaal Cultureel Fonds. Iedere burger met een laag inkomen, dus ook werkende, kan daarop aanspraak maken.

Burgers met een minimum inkomen tot 110% die echt niet aan het werk kunnen, ouderen en werkenden met een laag inkomen, krijgen daarnaast de beschikking over een minimabudget (MB); een jaarlijks bedrag dat geheel naar eigen inzicht kan worden besteed. Vijf bestaande regelingen, de langdurigheidstoelage, de regeling verborgen kosten voor chronisch zieken en gehandicapten, de wit-/bruingoedregeling, de maaltijdvoorziening voor 65+ en het startpakket voor brugklassers, gaan op in dit nieuwe minimabudget. Het MB is een vast bedrag per jaar.

De bestaande verordening langdurigheidstoelage wordt zodanig gewijzigd dat deze de juridische basis vormt voor het MB.

Nieuw is dat minima met een arbeidsverplichting vanaf 2012 de mogelijkheid krijgen om door het verrichten van vrijwilligerswerk een jaarlijkse bonus van € 250 te ontvangen. Deze bonus staat los van een eventuele vergoeding vanuit de organisatie waar men vrijwilligerswerk doet. De bonus is lager dan het MB waarop men bij aanvaarding van laagbetaald werk recht krijgt. Zo wordt voorkomen dat een nieuwe 'armoedeval' ontstaat, die werk financieel onaantrekkelijk maakt.

Via individuele aanvragen kan tot slot bijzondere bijstand worden verleend als er sprake is van noodzakelijke kosten. Daarbij vindt meer dan voorheen een individuele beoordeling plaats van de noodzaak om bijstand te verstrekken. Standaardvergoedingen verdwijnen.

Vanaf 2012 zal niet langer bijstand worden verleend voor kosten die door de centrale overheid buiten basisvoorzieningen zoals het basispakket van de ziektekostenverzekering zijn gelaten.

De individuele beoordeling van individuele aanvragen sluit aan bij de kern van de bijzondere bijstand: dat in individuele situaties gemeenten voor bijzondere noodzakelijke kosten extra bijstand kunnen verstrekken. Deze voorziening is toegankelijk voor alle burgers met een laag inkomen.

2. Waarom nieuw minimabeleid?

Met minder geld meer doen

De afdeling Sociale Zaken en werk van de gemeente Vlaardingen moet met veel minder middelen, meer mensen aan werk helpen. Gelukkig liggen er kansen om dat te realiseren.

In het Aanvalsplan SZW 2011 heeft gemeente Vlaardingen arbeidsmarktbeleid benoemd als dé focus voor de komende jaren. Het beeld van de toekomst is duidelijk: werk staat centraal. Mensen die aan de slag kunnen, moeten dat ook en gaan naar een werkgever. Naast re-integratie en handhaving richten we daarom ook in het minimabeleid de focus op werk, door aan het werk gaan aantrekkelijker te maken, en mensen die (nog) niet kunnen werken te ondersteunen.

Binnen het nieuwe minimabeleid worden drie groepen burgers onderscheiden:

1. De burger die aan het werk is. Deze mensen moeten ondersteund worden om aan het werk te blijven, totdat zij door loopbaanontwikkeling boven de minimagrens zijn uitgegroeid. Deze grens is 110% van de bijstandnorm¹.
2. De burger die nog geen betaalde baan heeft gevonden, maar hiertoe wel in staat moet zijn. Dit zijn uitkeringsgerechtigden die via de gemeente een WWB-uitkering krijgen en een arbeidsverplichting hebben. Deze mensen worden gestimuleerd – door gerichte en afgewogen inzet van re-integratiemiddelen en een beperkte inzet van minimavoorzieningen - om hun arbeidsvermogen te gaan benutten. Indien zij hierin slagen maar weinig verdienen gaan zij behoren tot de hierboven genoemde doelgroep.
3. De burger die, in alle redelijkheid bezien, niet of pas op zeer lange termijn in staat moet zijn met werk in eigen onderhoud te voorzien. Dit zijn onder andere cliënten met een WWB-uitkering en een ontheffing van de arbeidsplicht, maar ook mensen die bijvoorbeeld volledig arbeidsongeschikt zijn. Deze mensen kunnen, zolang zij tot deze doelgroep behoren, rekenen op voorzieningen vanuit het minimabeleid.

¹ Nieuw landelijk beleid (Wetsvoorstel WWB 2012)

3. Uitgangspunten nieuw minimabeleid

Uitgangspunten van het nieuwe minimabeleid zijn:

- De voorzieningen van het beleid moeten terecht komen bij de mensen die het echt nodig hebben. Voor mensen die niet kunnen werken is er het minimabeleid als vangnet.
- Het minimabeleid wordt ingezet om de re-integratie en activering van bijstandsgerechtigden te ondersteunen. Wie kan werken, moet werken. Betaald werk is de beste manier om uit armoede en sociaal isolement te geraken.
- Kinderen moeten van jongs af aan mee kunnen doen en mogen niet de toekomstige minima worden. Het is van belang dat kinderen uit arme gezinnen dezelfde kansen krijgen als kinderen uit rijke gezinnen. Kansen om de kwaliteiten en talenten te ontwikkelen die ze in zich hebben, ongeacht het inkomen van hun ouders.
- Het streven is om het bereik en het gebruik te blijven vergroten. We bereiken liever meer mensen met een lage vergoeding, dan minder mensen met een hoge vergoeding. De bedoeling is dat iedereen die recht heeft op een bepaalde voorziening daar ook gebruik van maakt.
- De uitvoering van het minimabeleid is efficiënt ingericht om uitvoeringskosten te beheersen/besparen. De regelingen zijn simpel vormgegeven.
- Het open einde karakter van de minimavoorzieningen maakt de sturingsmogelijkheden beperkt. Er kan geen plafond gesteld worden aan het aantal aanvragen.

Het minimabeleid van de gemeente Vlaardingen is gericht op inkomensondersteuning en op het vergroten van de (arbeids)participatie. Het hebben van regulier werk, zonder enige vorm van ondersteuning, is het hoogst haalbare niveau van participatie.

4. Koers op werk

4.1 De voorzieningen

Het nieuwe minimabeleid kent de volgende hoofdproducten:

- a. Algemene voorzieningen: de collectieve ziektekostenverzekering, het Sociaal Cultureel Fonds en de Rotterdampas. Deze drie regelingen worden aangepast om binnen de budgettaire kaders te blijven.
- b. Het Minimabudget (MB). Hieronder worden de huidige categoriale regelingen samengebracht. Het MB is een vast bedrag dat mensen naar eigen inzicht kunnen besteden. Dat betekent weinig administratieve lasten voor de burger, en een sterk beroep op de zelfstandigheid. Groepen huishoudens die echt niet zelf in staat zijn dit bedrag verantwoord te besteden krijgen hierbij ondersteuning.
- c. De individuele aanvragen voor bijzondere bijstand.

Daarnaast wordt een nieuwe regeling geïntroduceerd voor huishoudens met een arbeidsverplichting: het verrichten van vrijwilligerswerk geeft aanspraak op een vergoeding van €250 per jaar. Naast het activeren van mensen met een korte afstand tot de arbeidsmarkt met re-integratietrajecten, ontstaat zo een extra instrument gericht op zowel huishoudens met een korte als met een langere afstand tot de arbeidsmarkt.

Soms krijgen vrijwilligers van de organisatie waar ze vrijwilligerswerk doen een vergoeding, van maximaal €764 per jaar, die niet met de uitkering wordt verrekend. Deze vergoeding staat los van – en wordt ook niet verrekend met – de eerdergenoemde jaarlijkse bonus van €250 voor het uitvoeren van vrijwilligerswerk.

4.2 Wie komt waarvoor in aanmerking

In onderstaand schema is inzichtelijk gemaakt wie waarvoor in aanmerking komt. De hoogte van het MB is vervolgens afhankelijk van de huishoudensamenstelling (zie hoofdstuk 4).

Doelgroep	Algemene voorzieningen	Individuele aanvragen bijzondere bijstand	Minimabudget (MB)	Bonus Vrijwilligerswerk
1. Werkenden met een inkomen tot 110% van de bijstandsnorm (circa 850 huishoudens ²)	JA	JA	JA	NEE
2. (Nog) niet-werkenden met een arbeidsverplichting en inkomen tot 110% van de bijstandsnorm (circa 1575 huishoudens)	JA	JA	NEE	JA
3. Niet-werkende zonder arbeidsverplichting en inkomen tot 110% van de bijstandsnorm (circa 340 huishoudens) Inclusief 65-plussers (circa 650 huishoudens)	JA	JA	JA	NEE

² Minimascan Stimulansz 2010

4.3 Vrijwilligerswerk

4.3.1 Karakter van de regeling

De bonusregeling voor mensen met een arbeidsverplichting die geen traject gericht op betaald werk volgen, heeft twee doelen:

- a. het bieden van een extra prikkel om maatschappelijk actief te zijn, en
- b. het stimuleren van maatschappelijk relevante activiteiten.

De gemiddelde tijdsbesteding van de vrijwilliger bedraagt, zo blijkt uit onderzoek, circa 8 uur per week. Vaak wordt vrijwillige inzet gecombineerd met een betaalde baan.

Hoewel niet uitgesloten is dat het doen van vrijwilligerswerk de kansen op een betaalde baan vergroot, is dat niet de enige inzet van de bonusregeling. Het is ook belangrijk dat mensen die maatschappelijk gezien al een tijd aan de kant staan, in vrijwilligerswerk een modus kunnen vinden hun eigen kracht (weer) op te pakken, c.q. te versterken. En: maatschappelijk gewaardeerd en vaak onmisbaar werk, dat niet professioneel voor handen is, wordt zo toch uitgevoerd. De behoefte aan vrijwilligers is groot, variërend van het werken op de sportclub, tot het samen wandelen met bewoners van een AWBZ instelling.

4.3.2 De 'bonus' in de praktijk

In Vlaardingen is het Servicepunt Vrijwilligers actief met het bemiddelen naar vrijwilligerswerk. Met deze organisatie zal nadere afstemming over de vrijwilligersbonus plaatsvinden. Voor de bonus voor vrijwilligerswerk gelden de onderstaande uitgangspunten.

Organisaties kunnen hun vrijwilligers een vergoeding geven. Tot een bedrag van € 764 per jaar wordt deze vergoeding niet verrekend met de uitkering. De bonus van € 250 staat hier los van en zal evenmin met de uitkering worden verrekend.

Van vrijwilligerswerk in de zin van de bonus spreken we als:

- er een overeenkomst is tussen organisatie en vrijwilliger;
- er gedurende een periode van tenminste 6 maanden een minimale inzet van 6-8 uur per week is;
- het vrijwilligerswerk wordt verricht door burgers met een uitkering, die geen re-integratietraject volgen, maar wel arbeidsverplichtingen hebben; en
- vrijwilligerswerk mag een re-integratietraject niet in de weg staan.

Voor de organisaties moet de bonus geen extra belasting betekenen, terwijl ook voor de cliënt die vrijwilligerswerk gaat doen de procedure voor het verkrijgen van de bonus eenvoudig en zo min mogelijk bureaucratisch zal zijn.

5. Wat betekent het nieuwe beleid: gevolgen voor de burger

5.1 Het MB

De algemene lijn is dat het nieuwe minimabeleid meer dan voorheen gericht is op niet-uitkeringsgerechtigden en dat het onderscheid *arbeidsplichtig of niet* relevant is om in aanmerking te komen voor een MB.

5.1.1 Wat gaat op in het MB?

In het MB worden de uitgaven voor vijf verschillende regelingen gebundeld. Het gaat om de langdurigheidstoelage (LDT), de verborgen kosten regeling voor chronisch zieken en gehandicapten (CZG), de wit- /bruingoedregeling, de maaltijdvoorziening voor 65+ en het startpakket voor brugklassers. Totaal werden in 2010 1964 afzonderlijke verstrekkingen gedaan. Deze zijn terechtgekomen bij 1590 huishoudens. Het gemiddelde bedrag per huishouden was €464 per jaar.

Om in aanmerking te komen voor het MB moet iemand gedurende minimaal zes maanden aan de voorwaarden voldoen. De hoogte van het MB is afhankelijk van de samenstelling van het huishouden. Het gaat om de volgende bedragen:

Huishoudtype	Standaardtoelage	Kindertoelage kind(eren) tot 12 jaar	Kindertoelage kind(eren) 12 tot 18 jaar
Alleenstaand < 65 jaar	€ 370	€ 100	€ 200
Gehuwd/samenwonend < 65 jaar	€ 530	€ 100	€ 200
Alleenstaand > 65 jaar	€ 300	€ 100	€ 200
Gehuwd/samenwonend > 65 jaar	€ 400	€ 100	€ 200

Voor de kindertoelage geldt het volgende: als er uitsluitend één of meer kinderen jonger dan 12 jaar tot het gezin behoren, dan geldt de kindertoelage in de voorlaatste kolom. Als er (ook) kinderen in de leeftijd van 12 tot 18 jaar tot het gezin behoren, dan geldt de kindertoelage in de laatste kolom.

5.1.2 Gevolgen voor verschillende huishoudens

Werkenden met een laag inkomen

Voor werkenden met een inkomen tot 110% van de bijstandsnorm, zorgt de invoering van het MB voor een financieel voordeel. Zij ontvingen voorheen geen langdurigheidstoelage, maar komen nu wel in aanmerking voor het MB. Werken wordt op deze manier gestimuleerd en de armoedeval wordt zoveel mogelijk voorkomen. Het minimabeleid krijgt op deze manier een activerend karakter.

Huishoudens die geen perspectief hebben op het vinden van werk

Mensen met een laag inkomen, die geen arbeidsverplichting hebben op grond van sociale wet- en regelgeving, behouden inkomensondersteuning. Uitgangspunt is immers dat het minimabeleid het vangnet is voor mensen die niet kunnen werken, bijvoorbeeld chronisch zieken of gehandicapten. Deze mensen kunnen aanspraak maken op het MB. Voor een deel van deze groep leidt het nieuwe minimabeleid gemiddeld tot een (klein) financieel voordeel. Dat geldt voor de huishoudens die gebruik maakten van één van de categoriale regelingen (LDT of CZG). Zij ontvangen in 2012 in plaats daarvan een MB. Mensen die gebruik maakten van een combinatie van voorzieningen (bijvoorbeeld LDT in combinatie met CZG) kunnen een financieel nadeel hebben. De nieuwe, overzichtelijkere,

indeling van het minimabeleid, voorkomt stapeling van voorzieningen. De beschikbare middelen worden daardoor eerlijker verdeeld over de doelgroep.

Huishoudens met perspectief op het vinden van werk

Huishoudens met perspectief op inkomensverbetering door het aanvaarden van werk, kunnen een financieel nadeel ondervinden. Voorheen konden zij aanspraak maken op bepaalde categoriale regelingen, maar in het nieuwe beleid komen zij niet in aanmerking voor het MB. Wie kan werken, moet werken en kan op die manier zijn inkomen verbeteren. Als het verkrijgen een betaalde baan pas op langere termijn haalbaar is, kunnen huishoudens binnen deze groep hun inkomen verbeteren door vrijwilligerswerk te gaan doen. Zij komen dan namelijk in aanmerking voor de nieuwe bonus voor vrijwilligerswerk van €250. Ook dit is onderdeel van het activerende karakter van het nieuwe minimabeleid.

Senioren

Personen van 65 jaar en ouder hebben geen arbeidsverplichting meer. Zij hebben daarom geen zicht op inkomensverbetering door middel van werk. Daarom is er ook voor 65-plussers een MB beschikbaar. Voor een relatief groot deel van deze groep leidt het nieuwe minimabeleid tot een financieel voordeel. Het gaat hier om de groep senioren die geen gebruik maakte van een categoriale regeling, of die gebruik maakte van slechts één van de categoriale regelingen. Een relatief klein deel van de senioren ondervindt een financieel nadeel van het nieuwe minimabeleid. Het gaat hier om huishoudens die voorheen gebruik maakten van meerdere regelingen. Deze stapeling van regelingen verdwijnt. Net als bij de groep huishoudens die geen perspectief hebben op het vinden van werk, geldt hier dat de beschikbare middelen evenrediger worden verdeeld over de gehele doelgroep.

5.1.3 Overgangsregeling voor chronisch zieken en gehandicapten

Chronisch zieken en gehandicapten vormen een extra kwetsbare groep binnen de groep mensen met een laag inkomen. Extra ondersteuning van deze groep is dan ook een fundamenteel onderdeel van het nieuwe minimabeleid. Dit is verankerd in de keuze voor het minimabudget. Wie is vrijgesteld van de arbeidsverplichting (in vrijwel alle gevallen gebeurt dit op basis van een medische indicatie), komt in aanmerking voor het MB. Wie niet chronisch ziek of gehandicapt is en daardoor niet is vrijgesteld van de arbeidsverplichting, krijgt geen MB.

Chronisch zieken en gehandicapten die momenteel gebruikmaken van meerdere regelingen tegelijk, kunnen echter wel financieel nadeel ondervinden doordat de dubbeling in regelingen wegvalt. Het financiële nadeel bedraagt gemiddeld €160 per jaar. Om de overgang naar het nieuwe systeem geleidelijker te laten verlopen en deze groep de kans te geven zich aan te passen aan de nieuwe situatie, wordt een overgangsregeling ingesteld van 3 jaar. Deze regeling luidt als volgt:

- Cliënt heeft in 2011 gebruik gemaakt van zowel de regeling Langdurigheidstoeslag als de regeling Verborgten kosten voor chronisch zieken en gehandicapten.
- Cliënt heeft een inkomen dat niet hoger is dan 110% van de bijstandsnorm en een vermogen dat niet hoger is dan de daarvoor halfjaarlijks door het ministerie vastgestelde grenzen.
- Indien wordt voldaan aan bovengenoemde criteria, mag cliënt drie opeenvolgende jaren gebruik maken van de overgangsregeling. De hoogte van de tegemoetkoming wordt geleidelijk afgebouwd:

Jaar	2012	2013	2014
Vergoeding	€ 150	€ 100	€ 50

Naast ondersteuning door de gemeente, komen chronische zieken en gehandicapten ook in aanmerking voor ondersteuning door het rijk via de Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten (Wtcg). Deze bestaat sinds 2009 als vervanging van de fiscale buitengewone uitgavenregeling. De Wtcg bestaat uit vijf verschillende onderdelen:

1. een algemene tegemoetkoming van € 150 tot € 500 per jaar, afhankelijk van de persoonlijke situatie. Het Centraal Administratiekantoor (CAK) keert deze bijdrage jaarlijks uit. De tegemoetkoming is bedoeld voor mensen die chronisch ziek of gehandicapt zijn en als gevolg daarvan veel extra kosten maken. Kosten die niet op een andere manier worden vergoed. Bijvoorbeeld hoge stookkosten of vervoerskosten;
2. korting op de eigen bijdrage van de AWBZ (intra- en extramuraal) en de WMO. Het CAK verrekent de korting automatisch op de maandelijkse factuur;
3. inkomenscompensatie voor ouderen. De Sociale Verzekeringsbank (SVB) keert de compensatie maandelijks uit via de AOW;
4. inkomenscompensatie voor arbeidsongeschikten. Dit is een jaarlijkse tegemoetkoming van € 350 voor personen die 35% of meer arbeidsongeschikt zijn. Het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) keert de tegemoetkoming uit.
5. een nieuwe fiscale regeling voor specifieke zorgkosten.

Door deze nieuwe regeling is meer dan de helft van de huishoudens met tenminste één chronisch zieke of gehandicapte er sinds 2009 op vooruit gegaan met gemiddeld € 100 per jaar.³

De verwachting is dat door combinatie van het MB, de Wtcg en de overgangsregeling de gevolgen voor chronisch zieken en gehandicapten tot redelijke proporties beperkt blijven. Daarnaast blijft ook voor deze groep altijd de mogelijkheid bestaan om voor noodzakelijke kosten bijzondere bijstand aan te vragen. Iedere aanvraag wordt individueel getoetst, er wordt dus maatwerk geleverd.

5.2 Algemene voorzieningen

De algemene voorzieningen blijven ongewijzigd toegankelijk voor alle huishoudens met een laag inkomen.

De collectieve ziektekostenverzekering, de Rotterdampas en het Sociaal Cultureel Fonds worden wel aangepast om binnen de budgettaire kaders te blijven.⁴ De computerregeling voor brugklassers vervalt.

5.3 Individuele aanvragen

De bijzondere bijstand is vanaf de inwerkingtreding van de Algemene Bijstandswet onderdeel van de regelgeving geweest. Daarin werd en wordt gemeenten de mogelijkheid geboden om in bijzondere situaties van burgers extra, specifieke en op de situatie afgestemde bijstand te verstrekken naast de maanduitkering.

De praktijk is dat door de jaren heen het bijzondere bijstandbeleid meer en meer is vastgelegd in standaardvergoedingen. Deze vaste vergoedingen hebben ervoor gezorgd dat de individuele beoordeling van de noodzaak naar de achtergrond is gedrongen.

Onderdeel van het vernieuwde minimabeleid in Vlaardingen is daarom dat de bijzondere bijstandverlening in zekere zin terug gaat naar de basis: als in de individuele situatie sprake is van onverwachte, onverwijtbare en onvermijdbare noodzakelijke kosten is extra bijstand mogelijk.

³ Publicatie Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport: Financiële gevolgen van het afschaffen van de Buitengewone Uitgavenregeling, augustus 2009.

⁴ Zie bijlage 'Algemene voorzieningen binnen het nieuwe minimabeleid'

Dat geldt voor de bijstand als gift, maar ook voor de leenbijstand.

6. Financiële gevolgen

Besteding minimabudget

Het budget dat in 2012 voor het minimabeleid beschikbaar is € 2.351.821. Dit budget mag niet meer overschreden worden.

Het budget wordt als volgt verdeeld:

A	Algemene voorzieningen	€ 580.000	CAV-Vlaardingen Sociaal Cultureel Fonds Rotterdampas
B.1	MB	€ 700.000	MB (zie voor bedragen hfdst.5)
B.2	Vergoeding vrijwilligerswerk	€ 160.000	Bonus € 250 per jaar
B.3	Overgangsregeling	€ 100.000	Voor chronisch zieken en gehandicapten, duur: 3 jaar, afbouwend (zie hfdst. 5).
C	Individuele bijzondere bijstand	€ 504.943	Totaal verstrekkingen leenbijstand en bijstand 'om niet'
D.	Vaste kosten	€ 306.878	Uitvoeringskosten en lopende subsidieafspraken (bijvoorbeeld Armoedemeldpunt en Formulierenbrigade)
	Totaal	€ 2.351.821	

7. Afsluitend

Het nieuwe minimabeleid moet mensen die dat kunnen extra activeren – samen met re-integratieactiviteiten, scholing, handhaving, e.a. – om aan het werk te gaan, en zo uitkeringsafhankelijk in te wisselen voor zelfstandigheid.

Eind 2012 wordt het nieuwe minimabeleid geëvalueerd. Naast gebruik van de regelingen, zal er ook aandacht worden besteed aan de financiële effecten van het nieuwe beleid op de doelgroep.

Voor de ontwikkeling van een kind is de peuterspeelzaal heel belangrijk. Voorkomen moet worden dat de kinderen al met een achterstand beginnen aan de schoolperiode.

Rotterdampas

De Rotterdampas is een kortingspas voor activiteiten en evenementen in Rotterdam & regio waardoor mensen in staat worden gesteld tegen lagere kosten deel te nemen aan maatschappelijke activiteiten.

Er zijn vijf soorten Rotterdampas:

1. de reductiepas (aanschafkosten €5) voor personen met een inkomen tot 110% van het minimumloon;
2. kinderen van reductiepas houder (aanschafkosten €0)
3. de standaardpas/volwassenen regulier (aanschafkosten €60);
4. kinderen reguliere pashouder (aanschafkosten €12,50)
5. de seniorenpas (aanschafkosten €20).

De doelstelling van de Rotterdampas is het bevorderen van maatschappelijke participatie. De pas kan door iedere burger gekocht worden maar is primair bedoeld voor minima.